

PDF hosted at the Radboud Repository of the Radboud University Nijmegen

The following full text is a publisher's version.

For additional information about this publication click this link.

<http://hdl.handle.net/2066/180001>

Please be advised that this information was generated on 2019-02-23 and may be subject to change.

Amerikaanse boeren verkopen hun irrigatiewater

Net als een heleboel andere beroemde rivieren elders in de wereld bereikt de Colorado in het Westen van de Verenigde Staten zelden haar doel: de zee. Boeren en stadsmensen, geplaagd door droogte, pompen de rivier leeg.

- Henk Donkers

4 oktober 1997

ROTTERDAM, 4 OKT. Op landkaarten staat de monding van de Colorado-rivier, in de Golf van Californië, nog steeds weergegeven met een dikke blauwe lijn, maar in werkelijkheid is the mighty river of the West daar een miezerig stroompje. Zo'n tachtig kilometer over de grens met Mexico vindt de rivier een roemloos einde in een verwoestijnd landschap. Aan het begin van deze eeuw lag daar nog een weelderige delta.

Net als de Nijl, de Ganges, de Amoe en Syr Darja, de Jordaan en de Gele Rivier wordt de Colorado nagenoeg geheel leeggepompt voordat zij de zee bereikt. De rivier wordt in bedwang gehouden door tien superdammen. De 220 meter hoge Hoover Dam is daarvan de bekendste. Met het water uit de Colorado wordt 800.000 hectare landbouwgrond bevoeid. Verder voorziet de rivier in de huishoudelijke waterbehoefte van 21 miljoen mensen en levert zij 12 miljard kilowattuur elektriciteit per jaar. Dankzij de Colorado baadt Las Vegas 's avonds in een zee van neonlicht, hebben de inwoners van Los Angeles zwembaden en groene gazons, en konden woestijnen in Californië, Arizona en New Mexico tot bloei gebracht worden.

Om aan de vraag naar water te voldoen is er een ingenieus systeem van aquaducten, tunnels, kanalen en pompstations aangelegd. Zo brengt het Colorado River Aquaduct water naar het 400 kilometer verderop gelegen Los Angeles en voorziet het All American Canal de landbouwgebieden in de Imperial Valley van water. Nog maar kort geleden kwam het Central Arizona Project gereed, een kanaal dat honderden kilometers door de woestijn loopt en de navelstreng is voor snelgroeiende steden als Phoenix en Tucson. Uit de bovenloop van de Colorado stroomt er water door tunnels, die door de waterscheiding tussen de Stille en Atlantische Oceaan geboord zijn, naar steden als Denver, Boulder en Fort Collins en de landbouwgebieden eromheen.

De Colorado is niet de enige rivier die leeggepompt wordt. Ook de Sacramento en de San Joaquin, die gevoed worden door riviertjes die ontspringen op de hellingen van de Sierra Nevada en samenkomen in de Baai van San Francisco, brengen nauwelijks nog water naar de zee. In Californië valt de meeste regen in het noorden terwijl de meeste steden en landbouwgebieden in het droge zuiden liggen. Dammen, reservoirs en aquaducten herstellen deze onevenwichtigheid. Water flows uphill to money, zegt men in Californië.

Behalve oppervlaktewater pompt men ook veel grondwater op. In Californië mogen boeren zoveel grondwater oppompen als ze willen. Omdat boeren denken dat, wanneer zij het water niet oppompen, de buurman het doet, pompen ze veel meer water op dan er jaarlijks bijkomt.

Daardoor slinken de ondergrondse voorraden (aquifers) en is door inklinking de ondergrondse opslagcapaciteit al verminderd met 20 miljoen acre feet (één acre foot is voldoende om één acre één voet onder water zetten en komt overeen met ca. 1.234 kubieke meter).

Natte ecosystemen (wetlands) ondervinden daarvan veel schade. Vele planten- en diersoorten worden met uitsterven bedreigd. Natuurbeschermingsorganisaties claimen daarom meer water voor natuurgebieden. Daarnaast eist ook de snelgroeiende, welvarende bevolking in de steden meer water. Niet alleen om te koken, te wassen en te douchen, maar ook voor zwembaden, tuinen en golfterreinen. Nergens ter wereld is het huishoudelijk watergebruik hoger dan in Californië. Tenslotte willen ook de Indianen veel meer water. Zij hebben daar recht op op basis van de verdragen die ze met de blanken hebben afgesloten. Die rechten zijn in 1908 nog eens bevestigd door het Hogererechtshof. Zij willen nu hun 'papierene waterrechten' verzilveren in 'nat water'. Momenteel lopen daarover ruim zestig procedures waarmee 45 tot 60 miljoen acre feet water gemoeid is. De afgelopen jaren zijn er al 16 claims toegewezen met in totaal 4.6 miljoen acre feet water.

Omdat er geen nieuwe waterbronnen meer aangeboord kunnen worden, kan aan de behoeften van steden en Indianen alleen voldaan worden als de landbouw, die nu ruim 80 procent van het waterverbruik voor zijn rekening neemt, water afstaat. Een probleem bij deze reallocatie van hulpbronnen is dat de waterrechten bij boeren liggen en zij slechts een fractie van de kostprijs hoeven te betalen. De waterrechten zijn vastgelegd in langlopende contracten en een erfenis uit de tijd dat de overheid het westen aantrekkelijk wilde maken voor kolonisten. Zo sloot het zeer belangrijke federale Bureau of Reclamation met boeren watercontracten af met een looptijd van veertig jaar waarbij de prijs slechts vijf procent van de kostprijs bedroeg. Dat stimuleert boeren niet om efficiënt met hun water om te gaan.

Omdat water zo goedkoop is gebruiken boeren het ook voor laagwaardige gewassen als gras en ander veevoer. Omdat veel veevoer op bevoeide velden verbouwd wordt, is er voor een kilo Californisch hamburgervlees 20.500 liter water nodig. Als de contracten vernieuwd worden, worden de waterprijzen vaak verviervoudigd. Maar ook dan nog bedragen ze slechts een kwart van de kostprijs.

Veel steden kopen daarom water van boeren. Die kunnen daarmee vaak meer verdienen dan wanneer ze er zelf gewassen mee verbouwen. De bedragen die steden ervoor betalen lopen sterk uiteen van 200 tot soms wel 6.000 dollar per acre-foot.

Steden als Phoenix en Tucson in Arizona zijn overgegaan tot water ranching. Ze kopen grond van boeren inclusief de waterrechten, leggen de grond braak en gebruiken het water. In Arizona zijn zo een paar honderdduizend hectares landbouwgrond uit productie genomen. Het Metropolitan Water District of Southern California (MWD), dat verantwoordelijk is voor de watervoorziening van zo'n 15 miljoen mensen, financiert projecten om de lekverliezen uit de irrigatiekanalen in het Imperial Irrigation District te beperken. Dat levert het MWD 100.000 acre feet water op tegen een prijs van 128 dollar en de boeren hoeven geen land uit productie te nemen.

De Californische natuurbeweging heeft zijn eerste successen ook geboekt. In 1992 doorbrak het Amerikaanse Congres het monopolie van boeren op water uit het federale Central Valley Project. Er moest jaarlijks 800.000 acre feet gereserveerd worden voor de bescherming van natte ecosystemen. Vooral de delta van de Sacramento, een zeer productief ecosysteem waarin 120 vissoorten voorkomen, profiteert daarvan.

De delta van de Colorado zal zoiets voorlopig niet overkomen. Want daarvoor zouden de Amerikanen veel meer water naar Mexico moeten doorlaten en zouden de Mexicanen zelf de verleiding moeten weerstaan om landbouwbelangen te laten prevaleren boven ecologische belangen.